

Sygn. akt VIII U 383/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 2 lipca 2021 r. w Gliwicach

sprawy Gminy Miejskiej w Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie odpowiedzialności osób trzecich i następców prawnych za składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i ubezpieczenie zdrowotne

na skutek odwołania Gminy Miejskiej w Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 31 grudnia 2018r. **nr** RED- (...)

z dnia 22 lutego 2019 r. **nr** RED- (...)

1. oddala odwołanie od decyzji z dnia 31 grudnia 2018 roku, numer RED- (...) w brzmieniu ustalonym decyzją z dnia 22 lutego 2019 roku, numer RED- (...);
2. oddala odwołanie od decyzji z dnia 22 lutego 2019 roku, numer RED- (...);
3. zasądza od Gminy Miejskiej w Z. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 383/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 31 grudnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.:

I. określił wysokość zobowiązań zmarłego w dniu 9 stycznia 2016 roku Z. L. na dzień otwarcia spadku na łączną kwotę 129.218,41 zł, a w tym:

1. na ubezpieczenia społeczne:

- 61.062,39 zł – z tytułu nie opłaconych składek za okresy: od maja 2006 roku do września 2006 roku, grudzień 2006 roku, od lutego 2007 roku do marca 2007 roku, od lipca 2007 roku do sierpnia 2007 roku, od października 2007 roku do listopada 2009 roku, od stycznia 2010 roku do sierpnia 2015 roku, za styczeń 2016 roku,
- 29.392 zł – z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 9 stycznia 2016 roku,
- 1.455,50 zł – z tytułu kosztów egzekucyjnych za okresy: grudzień 2010 roku, luty 2011 roku, czerwiec 2011 roku, luty 2012 roku do kwietnia 2012 roku, czerwiec 2012 roku do lipca 2012 roku, październik 2012 roku, luty 2013 roku, czerwiec 2013 roku do lipca 2013 roku, październik 2013 roku, kwiecień 2014 roku;

2. na ubezpieczenie zdrowotne:

- 22.704,09 zł z tytułu nie opłaconych składek za okresy: od października 2007 roku do marca 2009 roku, od maja 2009 roku do listopada 2009 roku, od stycznia 2010 roku do sierpnia 2015 roku, za styczeń 2016 roku,
- 9.359 zł – z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 9 stycznia 2016 roku,
- 617,80 zł - z tytułu kosztów egzekucyjnych za okresy: grudzień 2010 roku, luty 2011 roku, czerwiec 2011 roku, październik 2011 roku, luty 2012 roku do kwietnia 2012 roku, czerwiec 2012 roku do lipca 2012 roku, październik 2012 roku, luty 2013 roku, czerwiec 2013 roku do lipca 2013 roku, październik 2013 roku, styczeń 2014 roku, maj 2014 roku;

3. na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych:

- 3.498,73 zł z tytułu nie opłaconych składek za okresy luty 2010 roku do maja 2015 roku, styczeń 2016 roku,
- 992 zł z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 9 stycznia 2016 roku,
- 136,90 zł z tytułu kosztów egzekucyjnych za okresy: grudzień 2010 roku, luty 2011 roku, czerwiec 2011 roku, październik 2011 roku, luty 2012 roku do kwietnia 2012 roku, czerwiec 2012 roku do lipca 2012 roku, październik 2012 roku, luty 2013 roku, czerwiec 2013 roku do lipca 2013 roku, październik 2013 roku, styczeń 2014 roku, maj 2014 roku;

II. orzekł, że Gmina Miejska Z. ponosi odpowiedzialność jako spadkobierca ustawowy ww. płatnika za całość wymienionych w pkt I zobowiązań, odpowiedzialność jest ograniczona do wysokości czynnego spadku.

Decyzją z dnia 22 lutego 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zmienił decyzję z dnia 31 grudnia 2018 roku w części poprzez stwierdzenie w pkt II, że Gmina Miejska Z. jako spadkobierca ustawowy płatnika Z. L. ponosi odpowiedzialność za należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wymienionych w pkt I decyzji, do wysokości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku, czyli do kwoty 102.750 zł.

W odwołaniach od powyższych decyzji Gmina Miejska Z. wniosła o zmianę decyzji w ten sposób, że Gmina odpowiada za zobowiązania wskazane w decyzji z zastrzeżeniem jej ograniczenia do wartości nie przekraczającej ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku po zmarłym z tym, że zaległości dla zabezpieczenia, których ustanowiono hipotekę na nieruchomości, dla której Sad Rejonowy w Zabrze prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu tej hipoteki, ustalenie, że zobowiązania, z wyłączeniem zobowiązania, które może być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki należy wpłacić w terminie 14 dni od dnia prawomocności wyroku, zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 10.800 zł.

W uzasadnieniu odwołująca podniosła, że ZUS do zobowiązań zmarłego zaliczył składkę za styczeń 2016 roku, która nie była wymagalna w dacie śmierci Z. L., pominął ograniczenie odpowiedzialności Gminy do stanu czynnego inwentarza, ujęcie w zaskarżonej decyzji składek przedawnionych tj. składek za okres od maja 2006 roku do grudnia 2013 roku.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań i zasądzenie od Gminy Miejskiej Z. na rzecz ZUS kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w decyzji z dnia 22 lutego 2019 roku.

Sąd ustalił stan faktyczny:

Z. L. prowadził działalność gospodarczą – ABC dla zwierząt i z tego tytułu był zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Z. L. zmarł 9 stycznia 2016 roku. Sąd Rejonowy w Zabrzu postanowieniem z dnia 16 września 2016 roku, I Ns 168/16 stwierdził, że spadek po nim na podstawie ustawy nabyła w całości Gmina Miejska Z.. Postanowienie uprawomocniło się 8 października 2016 roku. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zabrzu dokonał spisu inwentarza w dniu 11 kwietnia 2018 roku. Wartość stanu czynnego wyniosła 102.750 zł. W skład spadku wchodzi nieruchomość lokalowa stanowiąca lokal mieszkalny położony przy ul. (...), dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Zabrzu księga wieczysta KW (...). Nieruchomość jest obciążona hipoteką przymusową w kwocie 163.794,18 zł na rzecz (...) Oddział w Z..

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2014 roku (...) Oddział w Z. stwierdził, że Z. L. jest jego dłużnikiem z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od stycznia 2005 roku do lipca 2014 roku. Decyzja została doręczona ubezpieczonemu 1 września 2014 roku. Postępowanie zostało wszczęte 7 lipca 2014 roku. Na podstawie tej decyzji dokonano wpisu hipoteki przymusowej.

Z. L. wystąpił do ZUS z wnioskiem o umorzenie należności na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Wniosek został złożony 14 stycznia 2015 roku i obejmował należności za okres objęty ustawą. Decyzja warunkowa została wydana 28 sierpnia 2015 roku, doręczono ją ubezpieczonemu 2 września 2015 roku i uprawomocniła się 3 października 2015 roku. Decyzja ostateczna nie została wydana ponieważ postanowieniem z dnia 3 października 2016 roku postępowanie zostało umorzone na skutek zgonu wnioskodawcy.

Organ rentowy prowadził postępowanie egzekucyjne w zakresie należności objętych zaskarżonymi decyzjami.

W chwili śmierci Z. L. jego konto wykazywało zadłużenie z tytułu należności objętych zaskarżonymi decyzjami.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego.

Sąd zważył, co następuje:

odwołania nie były zasadne.

Zaskarżone decyzje zostały wydane na podstawie art. 100 oraz art. 97 § 1, 98 § 1 i 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2018r., poz.800 ze zm.) w zw. z art. 31 i 32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017r., poz.1778 ze zm.). Z mocy powyższych przepisów spadkobierca odpowiada za długi spadkodawcy z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W odwołaniu został podniesiony zarzut przedawnienia.

Kwestię przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne reguluje przepis art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych. W pierwotnej wersji powyższej ustawy, okres

przedawnienia ustalono na 5 lat. Taki stan prawny uległ zmianie na mocy nowelizacji, która weszła w życie 1 stycznia 2003 roku, a która wydłużyła okres przedawnienia - do 10 lat – art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 18 grudnia 2002 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2002r., nr 241, poz. 2074).

Od dnia 1 stycznia 2012 roku na podstawie art. 11 ust. 1 lit. a ustawy z dnia 16 września 2011 roku o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. z 2011r., Nr 232, poz. 1378), wprowadzono 5-letni okres przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Przepis art. 24 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w nowym brzmieniu, znajduje zastosowanie do terminów przedawnienia, których bieg rozpoczął się przed 1 stycznia 2012 roku, z tym zastrzeżeniem, że w takim przypadku bieg przedawnienia będzie liczony od dnia 1 stycznia 2012 roku. Jednakże jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. miało nastąpić wcześniej - zgodnie z brzmieniem wcześniejszych przepisów - wówczas jego upływ nastąpi z upływem tego wcześniejszego terminu – art. 27 ust 1 i 2 ustawy z 16 września 2011 roku o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców.

Zatem, wracając do przedmiotu niniejszego postępowania, składki na ubezpieczenia społeczne wymagalne począwszy od 1 stycznia 2007 roku do grudnia 2011 przedawniają się po upływie terminu 5 lat liczonego od dnia 1 stycznia 2012 roku. Z kolei składki wymagalne do 31 grudnia 2006 roku przedawniają się z upływem terminu 10 lat. Natomiast składki wymagalne od stycznia 2012 roku ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat od daty wymagalności. ZUS zaskarżoną decyzją objął składki na ubezpieczenia społeczne za okres od maja 2006 roku – (za maj 2006 roku były płatne do dnia 10 czerwca 2006 roku – art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zatem składki uległyby przedawnieniu:

- za maj 2006 roku do listopada 2006 roku z dniem 11 następnego miesiąca w roku 2016,
- za grudzień 2006 roku do listopada 2011 roku z dniem 31 grudnia 2016 roku,
- za grudzień 2011 roku z dniem 11 stycznia 2017 roku,
- za następne miesiące po upływie 5 lat.

Pierwsza zaskarżona decyzja została wydana 31 grudnia 2018 roku. Zatem z całą pewnością nie przedawniły się składki za okres począwszy od grudnia 2013 roku (wymagalne z dniem 10 stycznia 2014 roku + 5 lat tj. 10 stycznia 2019 roku).

Należy mieć także na uwadze przepis art. 24 ust. 5b, 5f i 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, które stanowią:

5b. Bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

5f. W przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

6. Bieg terminu przedawnienia, o którym mowa w ust. 4, ulega zawieszeniu od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy.

Zawieszenie biegu terminu przedawnienia ma ten skutek, że po upływie okresu zawieszenia termin przedawnienia liczy się dalej i jest on przedłużony o okres zawieszenia.

Postępowanie w sprawie wydania decyzji z dnia 27 sierpnia 2014 roku, którą określono zadłużenie Z. L. trwało od 23 lipca 2014 roku do 1 października 2014 roku tj 2 miesiące i 9 dni. Postępowanie abolicyjne trwało od 14 stycznia 2015 roku do 9 stycznia 2016 roku tj 11 miesięcy, okres od zgonu płatnika do uprawomocnienia się postanowienia o

stwierdzeniu nabycia spadku trwał od 9 stycznia 2016 roku do 8 października 2016 roku tj 9 miesięcy. Łącznie to 1 rok, 11 miesięcy i 6 dni. O ten czas przedłużeniu ulega okres przedawnienia składek. Uwzględniając powyższe należy stwierdzić, że nie przedawniły się składki za okres od stycznia 2012 roku. Wynika to z tego, że termin przedawnienia składki miałby miejsce 11 lutego 2017 roku. Ten termin wydłużony o 1 rok, 11 miesięcy i 6 dni to 17 stycznia 2019 roku.

Pozostaje do rozważenia przedawnienie składek za okres od maja 2006 roku do grudnia 2011 roku. Także one nie uległy przedawnieniu, a to z powodu prowadzonego postępowania egzekucyjnego. Postępowanie to było prowadzone w następujących okresach:

- składki za (...) - (...), (...), (...) – od 24 maja 2007 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) – od 8 sierpnia 2007 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) - od 23 października 2007 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) – od 18 grudnia 2007 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) do (...) – od 30 listopada 2009 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) do (...) – od 5 maja 2010 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) do (...) – od 18 sierpnia 2010 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) – od 25 sierpnia 2010 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) – od 28 września 2010 roku 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) – od 19 października 2010 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) – od 22 listopada 2010 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) do (...) – od 19 kwietnia 2011 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) – od 9 lutego 2011 roku do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) do (...) – od 15 kwietnia 2011 do 9 stycznia 2016 roku;
- składki za (...) do (...) – od 25 czerwca 2012 roku do 9 stycznia 2016 roku.

Powyższe wynika z akt egzekucyjnych ZUS, pisma wyjaśniającego ZUS z 20 grudnia 2019 roku i pisma wyjaśniającego Pierwszego Urzędu Skarbowego w G. z dnia 19 listopada 2020 roku.

Zgodnie z przepisem art. 93 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j.: Dz.U. z 2017r., poz. 1938) należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne ulegają przedawnieniu na zasadach określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych. Zatem analogicznie jak w przypadku składek na ubezpieczenia społeczne także nie uległy przedawnieniu składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie z przepisem art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.: Dz.U. z 2017r., poz.1065) składki na Fundusz Pracy opłaca się za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenia społeczne. Zatem analogicznie jak w przypadku składek na ubezpieczenia społeczne także nie uległy przedawnieniu składki na Fundusz Pracy.

Ponieważ objęte zaskarżonymi decyzjami składki nie przedawniły się brak było podstaw do uwzględnienia odwołania w zakresie żądania ustalenia, że zaległości dla zabezpieczenia, których ustanowiono hipotekę na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Zabrze prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu tej hipoteki – art. 24 ust. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Żądanie zastrzeżenia, że odpowiedzialność Gminy Miejskiej Z. ogranicza się do stanu czynnego inwentarza zostało uwzględnione przez ZUS w decyzji z 22 lutego 2019 roku i w tym zakresie roszczenie odwołującej zostało zaspokojone.

O kosztach zastępstwa procesowego sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r., poz. 265). W sprawie o wartości przedmiotu sporu pomiędzy 50.000 zł, a 200.000 zł wynagrodzenie radcy prawnego wynosi 5.400 zł.

(-) Sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek